ޤައުމީ ލޯބި ހިތުގައި އަރަގަންނުވީ ކިހިނެއް؟

ލިޔުނީ: އާދަމް ޝާހިދު (ކުރެދި)

"ލޯބި" ދެ އަކުރުއްގެ ކުރު ލަފުޒެކެވެ. ކިޔުމުގައި ލުއި ފަސޭހަ ލަފުޒެކެވެ. ނަމަވެސް ފޮރުވިފައިވާ އެތައް ހާސް މާނަ މިގައިވެއެވެ. ޝަރަހަކުރަން ހާހުން ސަފުހާ ފުރައިލެވޭނެ ވިސްނުމެއް މި ލަފުޒުގައިވެއެވެ. އެތައް ދިރުމެއްގެ ގޮތުން މިޔޭ އިތުރުގައި ހިތުން އަރުވާލެވުނެއް މި ލަފުޒުގައި ވެއެވެ. މުޅި ހަޔާތް މިއިން ކުރަހައިދެއެވެ. ދަރިފަސްކޮޅާއި ވަޅުން މި ކަމުން ބިނާކޮށްދެއެވެ. ނަފުރަތާއި ދުޝްމަނުކަމާއި ބަލިބަލާ މި ލަފުޒުކަމުން ފަސޭހަކޮށްދީ ބާރެއްކަމުގައި، ޝިފާއެއްކަމުގައި މި ލަފުޒު ވެއެވެ. މިއީ ޤައުމުގެ ދިރުމެވެ.

އިންސާނާ އެއްޗެއް ދެކެ ލޯބިވުނީ އެ އެއްޗެއްގެ ބޭނުމާއި ބޭނުންތެރިކަމާއި އަދި ވަޒަންކުރުވީ ވިސްނުންތެރިކަމެވެ. ފަހަރެއްގައި އިނގިލިގައި އޮޅި އަނގޮޓި ރައްކާތެރިކޮށް ސާވިހަކަން އަހަރު ބާރުވައިފައި އޮވެގެންނެވެ. އޭގެ އެހެން ކިޔައިދޭ ވާހަކަ އެންގި، އެއީން ކޮށްދީ ހަނދާން ވިސްނި، އެހެން ހިރިދާން ފައިދާވެސް ޒާތުވަން އަހާސް އަދި ވަޒަންކުރާވެއެވެ. ވީއިރު ޤައުމެއް ނުވަތަ ވަޠަނެއް ދޭހަވެސް އިންސާނަކު، ނުވަތަ އެ ޤައުމުގެ ދަރިއަކު ލޯބިވާނީ މި ކަންކަން ވިސްނުމަކުން ހަމަޖެހުމެވެ.

"ދިވެހިރާއްޖެ" މިއީ ދިވެހިންގެ ޤައުމުވެ. ދިވެހި ފަސްގަނޑާއި މި ވެރިގެ ދަރިންނާއި އަހުރެގެ އުރުމަތި ދިވެހިންގެ ވަޠަނެވެ. އިބްރާހީމް ޝިހާބު ވިދާޅުވާގޮތުންނަމަ؛ ދިވެހި ރަސްކަލުންނަމަ ދިވެހި ވަޠަން ދަރަސްކޮށްދޭން ޖެހެއެވެ. މި ކަންކުރުމަށް މި ދިވެހި ފަސްގަނޑުގެ އަދަބާއި ސަގާފަތް ކިޔަވައިދޭންޖެހެއެވެ. މި ބިމުގެ ހެދި ފުރުމާއި ތާރީހާއި މުރަކަޒުގެ ރަގަ އެނގެންޖެހެއެވެ. މި ރަށްރަށުގެ ވަރަވަރައިގެން އެނބުރި ވަގުތު އާއާއި ދޭ އަލީގެ ރާގަތް ތަޖުރިބާކުރެވޭނޭގޮތަށެވެ. މި ދަރިންގެ ދަރިފަސްކޮޅާއި ބަސްމަގާއި މަސައްކަތްތެރިކަމަށް ދިވެހި ދަރިން ހޭނެންޖެހެއެވެ. ލޯބި އުފެދޭނީ އެ ހިސާބުންނެވެ. ލޯބި ދިރޭނީ މި ކަންކަމުގެ ރަހަމާއި ވަރާއި ކުލަހުގެ އެއްބުރުމުންނެވެ. ސިކުނޑިއަށް ވިސްނި ދޭހަވާ ތަޖުރިބާތަކެއް ކުރުވިގެންނެވެ. ވީމާ މި ޤައުމުގެ ޤައުމިއްޔަތު ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ދިވެހި ދަރިންނަށް މި ކަންކަން ކިޔަވައިދީ ދަރުސްކޮށްދޭންޖެހެއެވެ.

ދިވެހިން ދިވެހިން ދެކެ ލޯބިވޭ ހެއްޔެވެ؟ މި ސުވާލުގެ ޖަވާބު މިއަދު މިނިވަން ރާއްޖޭގައި ހޯދުން މުހިންމެވެ. ޖަވާބުވެސް ހޯދައިލުން މުހިންމެވެ. ވިސްނަވާލެވެ. ތިމާމެންގެ ރަށުގެ ތަރައްޤީއާއި ކުރިއެރުމަށްޓަކައި އުމްރާނީ އިޖުތިމާޢީ ކުރިއެރުންތަކުން އެބަ ގެނެވޭއެވެ. މިހާރު ދިވެ އަހުރުމެން، މިހާރުގެ ބަހަނަކަށް ނުކުރެވުނުމުން، އިސްވެ މިނޫނަމަ ކުރިއެރުންތަކަށް ހުރަސްއެޅޭތީއައި، އިމާރާތްތަކުގައި ހުރި ޖަހައި އަނބުރައި، ހުރުމުން އެ ހިތުގައި ޤައުމީ ލޯބިވާކުމުގައި ބޭރުވިދާނެތޯއެވެ؟ ނޫނެކެވެ.

ތިމާ އުޅޭ މަގުމަތި ނުކިޔެއުމުން، ތިމާ އުޅޭ ކަމެއްގައި އިސްގޮތް ކުރިޔަސް ނުޖެހުމުން، މުޅި ޤައުމު ހަލާކުވެގެއިވާކަމަށް ކިއައި ވާހަކަތަކުން ކަންކަން ވިހައިގެން ތަން ނުވޭސް ދަރުސަ ބިރުސްނަތަކަކަށް ޚަޔާލީ މި ޤައުމު ހަމަޔައިކަމަށް އުޅުމަކަށް މިޔަން ގެންސަ ބައިނު އެބަ އުޅެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖެ ނޫނީ ދިވެހި ދަރިއަކަށް ބޭނުންވާނީ އިރުވެސް ބައިވެރިވާން ބާރުވެރިވެސް މިއަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރިއުޅުމަކީ. ވަރަށް ވަރަށް އިހުސާސްތެރިކަމާއި ސަގާފީ އަނގަބަސް ޚާއްޞަ ކޮށްދޭ ބުނާނަމަ ބައިވެރިއަކަށް އަރާ ސަޤާފަތެއް ވިސްނަވަހަނޭއެވެ. އޭރަކަށް އެއީ ހިތްހިރަނޑާ ހުކުރުގެ އަދި ވެސް ލޯތްބެއް ނުވާހަކަ، އަދި ދިވެހި ދަރިއަކު ވަޒަންކުރާނީ މިގޮތަށެވެ. ވިއަރު ޤައުމުގެ ދަރިވަރުން ދިނުމާއި އިންސާނާ، ނުވަތަ އެ ޤައުމުގެ ދަރިއަކު ލޯބިވާނީ މި ކަންކަން ވިސްނުމަށްއެވެ.

ހަސަން ތާޖުއްދީނުގެ ދެ ދަރިކަލުން މި ކަން ކުރެއްވެ. 9 ވަނަ ހަސަންރަސްގެ ޤާނޫނުގެ ދަރިދަރިން މި ކަންކުރެއްވެ. ސަރަހައްދު ނާސިރާއި އާނާގެ އުލުވިރި ދުޖުޖާއި އެ މިހުންގެ އުލުވިރިންވެސް މި ކަންކުރެއްވެ. އަދި އިހުގެ ވިޔަފާރީގެ ވާރުވިރިންވެސް މިފަދަ ކަންކަން 1880 ގެ ތެރޭގައި މި ކަންކަން ކުރެއްވެ. ނަމޫނާ ކޮބައިތޯއެވެ؟ ހިއްސާވެ. ދިރާ ގަދައެވެ.

މި ޒަމާނުގައި ޤައުމުގައި ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާއިދުތަކެއް ހެދި، އަމިއްލަ ގަވާއިދުން ހަދާ ޤަވާއިދުތަކުގައި ތިމާ ތާރީޚް ޖަރީމާގެ އަދަބު ދިބެން ޚިޔާލާ ދޭން ދުވަހުގައި ގޮސް ބޭރުގެ ފަރާތްތަކެއް މި ޤައުމުގެ ތާރީޚީ ކަންކަމާއި ވަޒަން ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރެއަށް ވައްދަން ފަށާއިރު މުސްތަޤްބަލްގައި މި ޤައުމަށް ވާނީގޮތާއި ނުކުންނާނީ ހިތި ނަތީޖާ މިއަދު ވިސްނައިލާށެވެ. މި ހުންނަނީ ޤައުމުދުނިޔެ ލޯބިފުޅުއް ނުހުނުވެ. ދެން އަޅެ ސަވާލަކީ ޤައުމު ދުނިޔެ ލޯބިފުޅަކީ ކޮބައިބާވައްޔެވެ؟

ޤައުމު ދުނިޔެ ލޯބިވާނަމަ ތިމާގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށްވުރެ ފިލާކަށް ކުރާނެވެ. ފަރަތަމަ ކަމަކީ ފުރުދު ޖެހުމާ ފުރުދުދޫތަކުން ދީނާގަތުމެވެ. ތިމާގެ އަޤީދާއަށް ހުރި އެދެ ފަރާތަށް ޤައުމުގެ އަންނަ މަތިވެރި އުސޫލު ބަލައިގަނެ، ޤަބޫލުކުރަން އެ އުސޫލު މި ފަސްގަނޑުގައި ދިރުވުމަށް ފުރުދޫތަކުރާއި އިޖުމާޢީ ގޮތުން މަސައްކަތްކުރާނެއެވެ. މިދަންނަވާ އިސްލާމްދީނުގެ ވާހަކައެވެ. މި ފަސްގަނޑުގައި ދީނަށް އިސްކަންދީގެން މުނިވި ކަލެއް ނުކުރާނެއެވެ. ޤައުމުގެ ކޮންމެ ދަރިއަކު މި ކަމަށް ވިސްނާނޭ ޖެހެއެވެ.

ތިމާއަށްވުރެ ނަފުސާއަށް އެހެން ބޭފުޅެއް ހިނގަން ބޭނުންވާކަށް ނުވާތީއެވެ؟ ނުހުންނެވެ. ނުވާނެއެވެ. ހަމަ މިފަދައިން ދިވެހިންގެ މި ވަޒަންގައި އެހެން ބައެއްގެ އާދާއި ބާރު ހިނގައި އެ ބައެއްގެ ކަންތައްތަކުގެ ދަށަށް ދިވެހިން އަސާސީ އެއްވެސް ކަމެއް ދިޔަދިނުގެން ނުވާނެއެވެ. މިއީ ނުބައްކަލެކެވެ. ދިވެހިދަރިކޮ ލޯބިވާނަމަ މި ކަންކުމުގައި ތިމާގެ ބައިވެރިވުން އަންނަނީ ޖެހޭނެއެވެ.

ދިވެހި ފެއްޓާއި ސަގާފަތާއި އާދަކާދައާއި ތާރީޚާއި ފުދުންތެރިކަމުގެ އަސާސީ މަސައްކަތްތެރިކަމާއި އެ ކަންކަމުގެ ހުނަރާއި ދިރުވި ވަންތަކަމުގެ ބަސްމަގާއި މިލްކިއްޔާތުގައިވާ މުދަލާއި އުސޫލުތަކެއް ދެން ދަސްކަރު ދިރާސާތެއްކަރު ހެދުމު ޤައުމީ ވަޒަނީ ލޯބީގެ ހިތްތަކުގެ އަޅުކަމާއި ވާންޖެހޭނެއެވެ. މި ކަންކަން ކަރުގަން މުޅި ޤައުމު ލޯބީގެ ވިސްނުން ހިތްތެރޭގައި ނުޖެހޭނެއެވެ.

ދުސް ފަތުރީގެ "ހިތުގެ އަޖުމު" ހިޔާލުވައިރުވަރުވެ. މި ޖުމުލައިގެ ބަސް ފަރާއިން ޤައުމުގެ ކަމަކަރު ގޮވައިރާއިރުނަމަ ނުކުންނަ މިހުންގެތަރު އިސްސަރުގައިވާން އަޖުމު ކަނޑައަޅާނެވެ. ޤައުމުގެ ސަރުހަދުތަކުގެ ތިމާއި އައްޑަނައަކަރު ވާނެވެ. ޤައުމުގެ އުލުވިރިކަމާއި ހަމަ ހަމަކަމަރު މަސައްކަތްކުރާ ސިކުނޑި އެއް ތަރުބިއްޔަތުކުރާނެވެ. އަޝްކަން ކުރާ ޝަކުވާތަކާއި ވަސްވާސްތަކަރު ވިސްނުމުގައި ތިމާގެ ބައްދި އިސްކުރާނެވެ. އަޖުމު ކަނޑައަޅާނެވެ. ފުރުން ނުޖެހޭނެވެ.

ވަޒަންދޮށް ލޯބިވެވޭނީ ވަޒަނަށް ވިސްނިގެންނެވެ. ވަޒަންދޮށް ލޯބިވުން ހިތުގައި އަރަގެންނުވޭނީ މި ވަޒަނުގެ އިލްމުގައި ހިތް ތަރުބިއްޔަތުކުރެވިގެންނެވެ. ޑރ. ހަސަން ހަމީދު 2008ގެ

ޖެނުއަރީމަހުގެ ދަރުމަހިގައި ޗުއްޓީގޮތުގައި ދިވެހި ދަރިންގެ ހިތްތަކުގައި ޤައުމީ ވަޠަނީ ރޫހު އަރާގެންނެވުމަށް ހާއްސަ ހަރަކާތްތަކެއް ހިންގަނީ ދުވަސް އަތުވެއްޖެއެވެ. ރާއްޖޭގެ ތައުލީމީ ހަރަކާތްތައް ނިންމައިފައި ނުކުންނަ ކުދިންނަށް ދިވެހިބަހާއި ތާރީހާއި ސަޤާފަތާއި މިނިވަންކަމުގެ އަގާއި މިނިވަންކަމަކީ ކޮބައިކަމާއި މި ކަންކަން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ސިއްރުތަކާއި ދަސްކޮށްދިނުމަށް ތަރުބިއްޔަތުކުރަންޖެހެއެވެ.

އަދުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މުހައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޔާމީން ވިދާޅުވެފައިވާގޮތުގައި ޤައުމު ކުރިއަރައި ދިއުން އޮތީ ދިވެހި ދަރިން ދިވެހި ޤައުމުދެކެ ލޯބިވުމުގެ މައްޗަށެވެ. ކޮށްތެރިކަމާއެކު ޤައުމު އަރާރުމްކުރުމުގެ ވިސްނުން ވަރަކަށްވެ. ޤައުމުގެ ފިރިހެންނާއި އިތުރުފިރިހެންނާއި މަޤާމު ސަލާމަތްކުރަން ދިފާއުގެ ހިދުމަތާއި ހުރިހާ ދިމާގެންނެވެ. ވީމާ އެ ވިދާޅުވީ ދަރިން މި ޤައުމުގައި ތަރުބިއްޔަތުވުން މުހިއްމު މި ޤައުމުގައި އޮތް ހުރި ދަރި ނުކުންނަނީއެވެ.

އަދުގެ ނާއިބުރައީސް ޢަބްދުﷲ ޖިހާދު ވިދާޅުވެފައިވާ ގޮތުގައިން "ޤައުމުދެކެ ލޯބިވާނަމަ ޤައުމުގެ ހިމާޔަތް ބަރޯސާވެލައިގެން ލޯބިވާން" ޖެހެއެވެ. މިކަން ދަސްކޮށްދޭންޖެހެއެވެ. ދިވެހިންގެ ގަސްތުގަނޑެއްސާއި ވިލުފުޅުދޫކަނޑާއި ބިންދުނާ ލޯބިވާންޖެހެއެވެ. މި ބިމުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނާއި ޤައުމު ހައިސިއްޔަތުތަކަށް އިޙްތިރާމާއި

ޤަދަރުދާރުން ދަސްކޮށްދެންޖެހެއެވެ. އެހެންކަމުން މިއީވެސް ވަރަށް ލޯބީގެ ތަރުބިއްޔަތެވެ.

އިބްނު ބަތޫތާގެ ޒިޔާރަތުގައި މި ދިވެހިންގެ ތަބާއްވަރު ވަރަށް ނަލަހެވެ. މިއީ އެކުވެރި ދަރިވަރުފަސޮއްޓާއެވެ. އެއް ބައެއް އަނެއް ބައެއް ބައިއަކަށް ލޯބިދީ ލޯބި ބަޔަކެވެ. ވަރަށް ރަހުމް ވަރުގަދަ ގުޅުން ބަދަލު ބައެކެވެ. ފިރިހެނުން ހިއްތަވަރުތަކަށް، މައިންބަފައިންގެ އަގާއި ހިއްސާކޮށް އިސްކޮޅާ ދަރިންތަކާއެގޮތަށް ޤައުމަށް ހިދުމަތްކުރުން. ދިޔަ މިނިވަނު ޢުމުރުގައިވެސް އަމިއްލަ ވެރިކަމުގެ ލޯބިކަން އެކުއްޅުންތަކަށް ބައެކެވެ. އެހެންކަމުން އަސްލަށް ދިވެހިންނަކީ ލޯބިވާމީހުންގައި ތަފާތުގެ އެއް ބައެއްކަމެވެ.

މިއަދުވެސް އަސްލުކަމުގައި ޤައުމީ ކަމުގެ ދިމާވުން ދިވެހިން ދައުލަތުގެ ލޯބިބައި ގުޅުގެ ވަންތަކަމެވެ. ސަނާއީގެ ބާރުތަކުގައި ދެއްކި ނަމޫނާއި މީގެ މިސާލެވެ. މިނިވަންކަމުގެ 50 ވަނަ އަހަރުގައި ދެއްކި މީގެ މިސާލެވެ. ތަފާތުބަޔާ 3 ގައި ފުރިހަމަވެސް މީގެ މިސާލެވެ. ހިމާޔަތް މި ހުރިހާކަމެއްގެ ތެރެއިން މަދު މަދު ބަރަކާ ޖާގަ ކަންކަން އިސްކޮށް އަމިއްލަ ނަފްސު ވަގުތީ ފައިދާއަކަށް ޤައުމާއި ވަތަނަށް ގެއްލުމުގެ މިނިވަންކަމަށް ބުރަތަރާފަކަށް ކަންކަން ކުރާކަމުގެ.

މިއީ ދިގު މަޝްވަރާއެވެ. ނަމަވެސް ކުރުކޮށް ގިނަ ފާހަގަތަކެއް ދަންނަވައިލުމުގެ ފުރުސަތަކަށް ހިފާލަމެވެ. ހުވާސާތަކަށް ދަންނަވާއިރު ލެއްސަވާފައި ޤައުމީ ލޯބި އިސްކުރުމަށެވެ. ވަޒަނީ ވަޒަނީ އަސާސްތަކަށް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ވިސްނާލުމަށެވެ.

އަޅުގަނޑުގެ ދުޢާއަކީ ދިވެހިންނަށް އަމާންކަމާއި ފާގަތިކަން މިންވަރުކޮށްދެއްވުމެވެ. އާމީން. (ނިމުނީ)